

บทบาทของ “ กลุ่ม 16 ” ในฐานะกลุ่มทางการเมือง

ร้อยตำรวจเอกมีตาก เปรมทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN. 974-332-954-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLE OF “ GROUP 16 ” AS POLITICAL FACTION

Pol. Capt. Meelap Preamsap

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the of the Requirements

For the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN. 974-332-954-4

ชื่อวิทยานิพนธ์ : บทบาทของ “ กลุ่ม 16 ” ในฐานะกลุ่มทางการเมือง

โดย : ร้อยตำรวจเอก มีลาภ เปรมทรัพย์

ภาควิชา : การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ

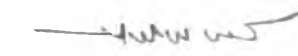
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กิระนันท์)

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

มีลาภ เปรมทรัพย์ , ร้อยตำรวจเอก : บทบาทของ “ กลุ่ม 16 ” ในฐานะกลุ่มทางการเมือง
(THE ROLE OF “ GROUP 16 ” AS POLITICAL FACTION) อาจารย์ที่ปรึกษา:
รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ , 130 หน้า. ISBN. 974-332-954-4

การศึกษา “บทบาทของกลุ่ม 16 ในฐานะกลุ่มการเมือง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการจัดตั้งรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ และการสลายตัวของกลุ่มการเมือง ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มดังกล่าวเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือผลประโยชน์ส่วนร่วม โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมือง (กลุ่ม 16) นักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ข้าราชการตำรวจ และนักหนังสือพิมพ์ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและเทคนิคการสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานที่วางไว้ว่า กลุ่ม 16 เป็นกลุ่มย่อยทางการเมืองที่จัดตั้งขึ้นโดยความสัมพันธ์ภายในกลุ่มเป็นไปในลักษณะที่มีความเท่าเทียมกันและกลุ่ม 16 มีบทบาทในการดำเนินการกิจกรรมเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและทางการเมืองมากกว่าผลักดันนโยบายของรัฐ

ผลของการศึกษาพบว่า การจัดตั้งหรือการรวมกลุ่มการเมืองของ กลุ่ม 16 เกิดจากความสัมพันธ์ส่วนตัว โดยสมาชิกส่วนใหญ่ภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์สนิทสนมกันทั้งในระดับส่วนตัวและครอบครัว ทำให้กลุ่ม 16 มีลักษณะเฉพาะพิเศษ คือ สมาชิกของกลุ่มมีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันมาก การบริหารองค์กรของกลุ่มเน้นความประนีประนอมและยึดถือระบบอาวุโส ไม่มีระบบบังคับบัญชาในเชิงเจ้านาย-ลูกน้อง สมาชิกกลุ่มมีอิสระทางความคิด ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในระบบสังคมไทย

สำหรับประเด็นการศึกษาบทบาทของกลุ่ม 16 ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง พบว่ากลุ่ม 16 มีอำนาจต่อรองกับพรรคการเมืองในกรณีที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน และมีส่วนร่วมต่อการผลักดันแนวนโยบายของรัฐบาลอย่างชัดเจน นอกจากนี้กลุ่ม 16 ได้มีอิทธิพลด้านการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว โดยอาศัยโอกาสทางการเมืองเป็นปัจจัยการเกื้อหนุน

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต 5.70
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C831623 GOVERNMENT

ROLE POLITICAL FACTION

MEELAP PREAMSAP, POL. CAPT : THE ROLE OF "GROUP 16 " AS POLITICAL FACTION.

THESIS ADVISER : ASSO.PROF.DR.PRICHA HONGSKRILERS, Ph.D.

130 PP.ISBN 974-332-954-4.

The objectives of the study are to study on the establishment, form of relation structure, disintegration of the political faction as well as its activities which are related to public interest. The method of the study is based upon quality research. The data was collected from the selected politicians of "Group 16", university lecturers, police officers and journalists by in-depth interview and observation technique in order to test the hypothesis Group 16 is a faction within a political group that has equal status to other group members; its actual role is for economical and political interest rather than being a political interest group.

The result of the study concludes that the establishment of Group 16 is based on personal relations among its members, both individually and family-ties. A notable characteristic of the group member is an indential one : the organization and its management is based on compromise, seniority, liberty, fraternity which are conformed to the Thai political culture.

As for the political role of the group; it is found out that the group has sufficient power to bargain with the political parties. Moreover, the group has influence on seeking for personal interest.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิติ.....S.P.O. Pricha Hongskrilers.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....Pricha.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร กรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านอาจารย์ที่ได้กล่าวนามมาข้างต้น ได้กรุณาเป็นธุระ ให้คำปรึกษา แนะนำ และร่วมตรวจสอบความถูกต้องอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนเป็นอย่างดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของท่านอาจารย์อย่างเป็นที่สุด

ในการแสวงหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูล ตลอดจนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาในการทำวิจัยเพื่องานวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ผู้อำนวยการศูนย์ข้อมูลอาชญากรรมทางธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนายตำรวจจากกองบังคับการสืบสวนคดีเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน ตลอดจนบุคคลในวงการเมือง วงการวิชาการ และวงการหนังสือพิมพ์จำนวนหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด รวมทั้งพรรคพวกเพื่อนฝูงที่ได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

และที่สำคัญต้องกล่าวถึง ผู้เขียนขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ให้ชีวิตให้การเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และมีความรักให้ต่อผู้เขียนเสมอมา จนผู้เขียนประสบความสำเร็จในชีวิตในด้านต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ขณะนี้ ซึ่งจะยังผลให้ผู้เขียนมีกำลังกาย กำลังใจ ในการดำรงตนเป็นคนดีและมีส่วนช่วยเหลือสังคมต่อไป

ร้อยตำรวจเอก มีลาภ เปรมทรัพย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตารางและแผนภูมิ.....	ฌ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
สภาพของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
สมมุติฐานของการศึกษา.....	5
วิธีการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
การเสนอผลการศึกษา.....	8
2 แนวความคิดและการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดเรื่องฝักฝ่ายทางการเมือง.....	11
แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม.....	20
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน.....	25
การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 ประวัติการก่อตัว การจัดตั้ง และบทบาททางการเมืองของ กลุ่ม 16.....	33
การก่อตัวของ กลุ่ม 16.....	35
การดำเนินกิจกรรมของ กลุ่ม 16.....	39
การจัดระบบองค์กรของกลุ่ม.....	40

(สารบัญต่อ)

บทที่	หน้า
บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนกลุ่ม 16.....	43
กลุ่ม 16 กับผลประโยชน์ทางการเมือง.....	53
4 ผลกระทบต่อพรรคการเมืองและนโยบายของรัฐในนการเกิดขึ้นของ กลุ่มการเมือง กรณี กลุ่ม 16.....	59
การก่อตั้งหรือรวมกลุ่มทางการเมือง.....	63
การรวมตัวของ กลุ่ม 16 กับผลประโยชน์ทางการเมือง.....	72
ผลกระทบต่อพรรคและแนวนโยบายของรัฐบาลในกรณี เกิดขึ้นของ กลุ่ม 16.....	80
5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา.....	89
รายการอ้างอิง.....	97
ภาคผนวก.....	
ผนวก ก. แบบสัมภาษณ์.....	101
ผนวก ข. ประวัติย่อของนักการเมือง กลุ่ม 16.....	106
ผนวก ค. นักการเมือง กลุ่ม 16 กับกรณีคดีธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ....	120
ประวัติผู้เขียน.....	125

สารบัญตารางและแผนภูมิ

	หน้า
ตารางที่ 1	8
จำนวนและสภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	
ตารางที่ 2	49
สภาพภาพทางการเมืองของกลุ่ม 16 ภายหลังจาก การเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 2 กรกฎาคม 2538.....	
ตารางที่ 3	59
ความคติ ดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับกรณีการจัดตั้งกลุ่มการเมือง (กลุ่ม 16) และความเคลื่อนไหวของ กลุ่ม 16 ต่อกรณีผลกระทบ ทางการเมือง.....	